

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VIII. (a) Gregorius IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

mo si personæ matrimonium possunt contrahere ; & si contraxerint , de juris rigore Possunt ab invicem separari ; & qui contractum sciverint , debent illud Ecclesiæ nuntiare.

NOTÆ.

(a) **H**erefordensi.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titulo capite. 2. De

Herefordensi Ecclesia egi in capite 2. de temp. ordin. & textum hunc exposui supra in capite 1.

CAPUT VIII.

(a) Gregorius IX.

EX litteris vestris accepimus, quod cum Martha mulier coram (b) Officiali Cantuariensi Alanum peteret in virum, & se adfidatam ab eo, ac carnaliter cognitam per testes idoneos probavisset, dictorum tandem testium depositionibus publicatis, idem A. excipiendo proposuit, quod eam habere non poterat in uxorem, pro eo, quod ipsum pater mulieris ejusdem, qui (c) Sacerdos extitit, baptizavit. Sed cum idem Officialis exceptione hujusmodi non admittenda definitivam tulerit sententiam contra ipsum, & idem ad Sedem Apostolicam appellaverit : mandamus quatenus si est ita, eundem A. super hoc ab impetitione mulieris absolvatis ipsius, eidem mulieri perpetuum silentium imponentes.

NOTÆ.

1. (a) **G**regorius.] Non constat, quibus Prælatibus prescribat Gregorius, tantum agnoscitur loqui cum Prælatibus Ecclesiæ Anglicanæ, ubi casus hujus textus contigit.
2. (b) **O**fficiali.] Id est Vicario, ut exposui in cap. 1. de officio Vicarii.
- (c) **S**acerdos.] Qui forsitan habeat filiam illam ex nuptiis contractis ante Sacerdotium.

COMMENTARIUM.

3. **C**onclusio traditur & probatur.

EX his decretalibus sequens communiter deducitur assertio : Inter baptizatum, & filium baptizantis, & inter baptizati patres, & ipsam susceptorem, contrahitur cognatio spiritualis matrimonium dirimens. Probant eam textus in cap. 1. & per totam 30. q. 1. cap. final. 30. q. 3. cap. 1. & per totam 30. q. 4. cap. 2. 3. 4. 6. & 8. hoc titulo. cap. 1. & 2. cod. titulo. in 6. cap. consanguinei, de re judic. cap. 1. qui matrimonia accusare, cap. veniens, de sponsalibus. in prima collectione, Synodus Nicæna can. 21. ibi : Nemo fidelium cum patre, aut matre spirituali matrimonium contrahat, id est cum patris, aut matris ; & qui hoc commiserit, habeatur tanquam ethnicus. Heraldus Episcopus Turon. in suis capitulis, can. 66. ibi : Quod conjunctio spiritualis commatris sit peccatum, & ideo separandum, & capite vel exilio damnandum. Gregorius II. in Synodo Roman. can. 4. ibi : Si quis commatrem spiritualem duxerit in conjugium, anathema sit. Synodus Romana sub Zacharia can. 5. Presbyteram, diaconam, nonam, aut monacham, vel etiam spiritualem commatrem nullus sibi presumat nefario conjugio copulare. Gregorius VIII. in Concil. Rom. Qui copulantur parentibus, vel commatribus, & filio, excommunicentur. Synodus Trullana can. 53. ibi : Quoniam major est spiritus conjunctio, quam corporum, scimus in aliquibus locis quosdam ex sacro, & salutari baptisate pueros suscipientes, cum eorum matribus viduis copulari ; id fieri prohibemus, sed si contraxe-

rint, separentur, & poenis fornicantium subjaceant. Synodus Mogunt. sub Carolo, can. 55. & sub Arnulpho can. 18. l. si quis alumniam, G. de nuptiis. Luitprandus Rex in legibus Longobard. tit. 24. §. 6. cum sequent. Præcepimus, ut nullus presumat commatrem suam uxorem ducere, sed nec filiam, quam de sacro fonte levavit ; nec filius ejus presumat filiam ipsius uxorem ducere, qui eum de fonte suscepit : quia spirituales germani esse noscuntur ; & qui hoc malum facere presumpserit, perdat omnem substantiam suam ; & filii qui de tali illicito matrimonio nascuntur, heredes esse non debent. Carolus Magnus lib. 5. cap. 100. Nullus proprium filium, aut filiam de fonte baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem, nec illam cujus filium vel filiam ad confirmationem tenuerit : ubi autem factum fuerit, separentur. Trident. sess. 24. cap. 2. Alia Patriarcharum Orientalium decreta referuntur lib. 3. juris Orient. Illustrant ultra congestos in præsentia Barb. Gentil. de nuptiis lib. 5. cap. 15. Torreblanca de jure spiritual. lib. 2. cap. 15. sect. 3. Manrique de differentiis utriusque fori, q. 17. Basil. de matrim. lib. 6. cap. 4. cum sequent. Vighellius in method. juris can. fol. 468. S. Raymundus in summa lib. 4. tit. 5. Ant. Augustin. in coll. juris can. lib. 22. tit. 24. Ballamon in dicto can. 53. sextæ Synodi, Joannes Sanchez in select. lib. 2. disp. 40. Petrus Gregorius lib. 13. partit. tit. 21. cap. 9. Vicecomes de ritibus baptismi lib. 1. cap. 35. & de ritibus confirm. lib. 1. cap. 12. Cujac. & Canisius hic, Joannes Dartis ad decr. in 30. q. 1. Roussellius lib. 1. hist. Pontif. juris d. cap. 5. num. 9. Zonaras in Nicephoro Phoca. Macedo de clarib. Petri lib. 4. de matrim. cap. 11.

4. Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo : In materia sacramentorum Ecclesia non habet potestatem mutandi, seu minuendi aliqua ex his, quæ à Christo Domino sunt instituta, ut probavi in cap. 3. de clandest. despons. sed à matrimonio contrahendo ex jure divino non arcentur compatres, & aliæ personæ in hoc titulo enumeratæ : ergo nec ab Ecclesia inter similes personas potuit matrimonium prohibi-

Prohiberi, immò etſi Chriſti actionem attendamus, quæ debet eſſe vitæ noſtræ inſtructio, in baptiſmo à Joanne recepto nullum adhibuit ſuſceptorem, ſed ut dicitur cap. 3. *Matthæi: Baptizatus Jeſus conſeſſum aſcendit de aqua.* Ergo in baptiſmo non debet aliquis baptizatum de ſacro fonte ſuſcipere, maxime ſi baptizetur adultus, qui ſeipſum ſuſtentare valet. Accedit, nam baptiſmus eſt ſpiritualis regeneratio, *cap. non regenerabantur 135. cum ſequenti, de conſecrat. diſtinct. 4. cap. 1. 30. q. 1. Trident. ſeſſ. 5. cap. 4. in quo miniſter gerit vicem patris, a qua verò ipſa locum matris habet, ut Auguſtinus ſcribit in quodam ſermone Epiphaniæ. ſed in carnali generatione non requiritur, niſi principium actuum, quod eſt pater; & principium paſſivum, quod eſt mater: ergo ſimiliter in ſpirituali regeneratione fruſtra requiritur qui baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiat. Unde Magdeburgenſis *cent. 7. lib. 2. cap. 6. ajunt, quod de patrinis, ſeu fidejuſſoribus, qui obtuliſſent infantes, aut adultos ad baptiſmum, & pro iis fidejuſſiſſent, nihil legitur in ſcriptis Apoſtolorum. Act. 2. converſi ab Apoſtolis ſeipſos ad baptiſma offerunt, & ridiculum fuiſſet, ſi Apoſtoli noluiſſent baptizare priuſquam fidejuſſores aſſerrent, ubi enim eos Eunuchus in ſolitudine ſibi compararet? & idèd cognationem hanc ſine cauſa inducendam, imaginariamque, & frivolam eſſe docuerunt Carolus Molinæus *conſil. 501. Duarenus lib. 1. de nuptiis, cap. 3. Hothomanus conſil. 16. Albericus Gentilis lib. 5. de nuptiis, cap. final. Accedit nam omnes Chriſtiani ſunt fratres, & omnes Chriſtiana ſores; proindeque omnes inter ſe ſpirituales cognati; quocirca aut cognatio ſpiritualis non debet cenſeri impedimentum, aut certè cum ſolis ethnicis Chriſtiani conjugia celebrare valent.***

Quà difficultate non obſtante vera eſt præſens aſſertio, quidquid garrat hæretici, & alii impii ſcriptores ſupra relati. Ut autem cauſam hujus cognationis ab origine repetamus, ſciendum eſt, ſuſceptorum, comparum, ſeu patrinorum uſum jam à temporibus Apoſtolorum in Eccleſia invaluiſſe, more hoc accepto ab illo Evangelii: *Et adduxit eum ad Jeſum.* Undè ait Carthuſianus *lib. 1. de vita Chriſti, cap. 24. Et adduxit ad Jeſum; ex hoc accepit Eccleſia, quod ad in ſacramento Baptiſmi, & Confirmationis utitur ad ſcruentibus, qui præſentem ſuſcipientes, patrinum ſolent vocari.* Nam cum in cunabilis naſcentis Eccleſiæ, Chriſti fidem in Baptiſmo profiteri, mundeque, dæmoni, ac pompis ejus nuntium remittere, etiam infantibus receptiſſimum eſſet, neceſſe erat eo tempore eſſe aliquos, qui quod pueris per ætatem non licebat, ſua diligentia, & operâ præſtarent. Idèd Strabo *de reb. Eccleſ. cap. 26. exiſtimavit, occaſione baptiſmi parvulorum compatres inſtitutos fuiſſe, à quo officio variis nominibus illi appellabantur: quandoque Geſtantes, Iſidorus lib. 2. de Eccleſ. offic. cap. 21. nonnunquam Offerentes, & fidei ductores, Auguſtinus *rom. 22. epiſt. 23. aliquando Sponſores, Albinus Flaccus de div. officiis cap. 21. Tertul. de baptiſ. c. 18. Patrinum, in Synodo Nicæn. can. 21. Compates, D. Auguſt. ſerm. 116. de temp. Suſceptores, ut probat Cerda in adverſ. cap. 114. num. 20. ex Victore Fidejuſſores, Concil. Arelat. can. 19. cap. v. ante 115. de conſecratione diſtinct. 4. Tertul. de baptiſmo cap. 8. frequenter Patres, Concil. Nicæn. c. 21. c. in baptiſmate 102. de con-**

*ſec. diſtinct. 4. ſicut & baptizatus dicitur filius ſpiritualis, cap. omnes 8. 30. q. 1. cap. 1. & 2. cap. poſt. 5. 30. q. 3. Patres, ſeu Compates, quali ſimul patres. Concil. Mogunt. 1. can. 47. Mogunt. 2. can. 28. Denique Patrinum, cap. in catechiſmo 100. de conſecrat. diſt. 4. Patrinum in Synodo Nicæn. can. 21. Compates à D. Auguſtino ſermone 116. de tempore. Probat Creſpetius in ſumma, verbo Patrinum, Vicecomes lib. 1. de ritibus baptiſmi, c. 30. fuſè Theophilus *tr. 11. tract. de paternitate ſpirituali, fol. 167. propriiſſimè ab Eccleſiæ Patribus appellantur Suſceptores, cap. pſaltium 30. q. 3. cap. ſi quis 3. q. 4. cap. non plures 101. cum duobus ſequent. de conſecrat. diſt. 4. cap. 1. hoc ritul. in 6. cap. Martinus, hoc ritul. Concil. Arelat. 4. can. 19. Pariſienſis 3. can. 7. qui antiquus ſuſceptorum uſus in baptiſmo probatur variis, & perantiſſimis auctoritatibus, ex quibus tantum referam nonnullas, quæ in corpore juris tranſcriptæ non reperiuntur. D. Clemens lib. 3. conſtit. cap. 16. cum baptiſmi cæremônias doceret, ita ait: Tu Epicoſe, vel tibi ſubjectus presbyter, ſacram ſuper ipſos dicens ac nominans invocationem, Patris, & Filii, & Spiritum Sancti, baptizabis eos in aqua, ac virum ſuſcipiat Diaconus, mulierem Diaconiſſa, ut decore traditionis inſignibilis ſigilli adminiſtretur. Sanctus Dionyſius, qui floruit per annos 100. de eccleſiaſtica hierarch. cap. 2. & 7. ibi: Naturales oblati parvuli parentes puerum uni ex fidelibus triadami, præclaro divinarum rerum magiſtro, ſub quo jam puer ſit quaſi ſub patre divino, ſanctæque ſalutis alumno. Hunc itaque Praſul ſpondentem puerum juxta ſanctam educaturum vitam requirit, ut abrenuntiationem præſtetur. Juſtinus, qui vixit per annos 150. quaſi 56. Digni ſunt pueri baptiſmi commodis, fide eorum qui illos ad baptiſmum offerunt. Baſil. Magnus epiſtol. 128. ad Poſthumum. Prima baptiſmate initiatus ad pietatem, utinam te è ſacro fonte levaviſſem. Reſpondor enim adhuc verborum tuorum, quæ, quod mirum eſt, adhuc inſonant auribus meis. Tertullianus qui floruit per annos 200. lib. de baptiſmo, cap. 18. Itaque pro cujuſque perſone conditione ac diſpoſitione, etiam arate cunctatio baptiſmi utilior eſt, præcipue tamen circa parvulos. Quid enim ne eſſe eſt, ſi non tam neceſſe, ſponſores etiam periculo ingeri, qui & ipſi per mortalitatem deſtituere promiſſiones ſuas poſſunt, & proveniunt male indolis falli. Plura alia, tam Græcorum, quàm Latinorum PP. teſtimonia congeſſit Jodocus Coccius *rom. 1. theſauri, lib. 1. art. 12. Joſephus à ſancta Maria Carthuſianus de cæremôn. baptiſmi cap. 10. Vicecomes de ritibus baptiſmi lib. 1. cap. 30. Ex eadem ratione, quia videlicet ipſius Eccleſiæ primordio etiam infantes confirmationis etiam ſacramento muniabantur, & plerumque ſimul ac baptizabantur, neceſſe eſt fateri, jam tunc fuiſſe aliquos, qui confirmandos ad Epicoſum deferrent, ut probant Vicecomes de ritibus confirm. lib. 1. c. 11. & ſuſceptoris in confirmatione mentio fit in cap. in Catechiſmo, de conſecrat. diſtinct. 4. cap. ſi quis filiaſtram cap. dictum, cap. de his 30. q. 1.***

Non tamen omnes ſine delectu ad hoc ſuſceptorum munus in baptiſmo & confirmatione admittebantur; primò enim mares à fœminis, & fœminas à maribus in baptiſmo ſuſcipi honeſtatis cauſâ verum erat. Synodus Nicæn. can. 22. ibi: Viri non teneant baptiſmo puellas, aut mulieres; nec mulieres teneant maſculos: ſed potiùs mulieres teneant puellas, & viri teneant maſculos.

5.
De ſuſceptorum antiquitate & nominibus.

6.
Qui poſſint infantes ſuſcipere.

culos. D. Clemens lib. 3. constit. cap. 16. ibi: *Baptizabis eos in aqua, ac virum suscipiat Diaconus, mulierem Diaconissa, ut decore traditio infrangibilis sigilli administraretur?* Ex vita S. Sebastiani, in illis verbis: *Igitur omnes isti simul animæ sexagintaquatuor à Sancto Polycarpo Presbytero baptizati, & à Sancto Sebastiano suscepti sunt, fœmina-rum autem matres spirituales factæ sunt Beatrix & Lucina.* Probat Vicecomes de ritibus baptismi lib. 1. cap. 32. Nec etiam Judæis infidelibus hæreticis hoc ministerium commendabatur, nec etiam peragentibus solennem poenitentiam, quia illi indigni credebantur, ut cæteros ad pietatem, virtutumque Christianarum disciplinam erudirent. Concil. Parisiense lib. 1. cap. 54. ibi: *Illos tamen in hoc capitulo specialiter ab his officiis removendos judicamus, qui propter reatum suum publicâ poenitentia sunt multati, videlicet ut nec alios de sacri fontis baptismate suscipiant, nec etiam ad percipiendum Sancti Spiritus donum aliorum patronicorum Pontificibus existant, donec per dignam poenitentiam satisfactionem reconciliationem mereantur.* Nec immeritò, quoniam quos & lex divina à castris militaribus, ne ruinæ sint populis, & auctoritas canonica ab Ecclesiarum sequestrant liminibus, multò magis à memoratis peragendis officiis, usque ad tempus poenitentia peractum, dignam perceptam reconciliationem hujusmodi meritò sunt excludendi. Monachis quoque è lavacro suscipere infantes prohibitum est, cap. placuit, 2. 16. q. 1. cap. de monachis, de consecrat. dist. 4. Concil. Altiissiod. can. 20. *Non licet Abbati filios de baptismo suscipere, nec monachis commatres habere, ne osculentur feminas.* Quam rationem illustrat Narbona de ætate, anno 7. q. 15. num. 7. Sanctus Gregorius epist. 40. lib. 3. ad Valentin. Abbatem. *Pervenit ad nos, quod in monasterio tuo passim mulieres ascendant; & quod est gravius, monachos tuos sibi commatres facere, & ex hoc incautam cum eis communionem habere: ne ergo hac occasione humani generis inimicus sua eos (quod absit) calliditate accipiat, ideo hujus te præcepti serie commonemus, ut neque mulieres in monasterio tuo deinceps qualibet occasione permittas ascendere, neque monachos tuos commatres sibi facere.* Et lib. capitul. addit. 1. cap. 16. *Monachi sibi commatres, commatresve non faciant, ne osculentur feminas.* In Synodo Galonis Cardinalis & Episcopi Parisiensis ita cavetur: *Nullus monachus, sive monialis recipiatur ad pueros de sacris fontibus elevandos.* Quod etiam cautum legimus in Ecclesia Orientali; sic enim responsorum lib. 2. qui est sextus Juris Græco-Romani, Petrus Diaconus & Cartularius magnæ Ecclesiæ Constantinop. ita interrogavit: *An fas est monachum suscipere pueros in baptismo, vel fraternitates per adoptionem facere, vel habere festa?* Responsio: *Hæc præter canonem sunt & prohibentur.* Id repetitur in epistome canonum Harmenopuli, scholio in canonem ultimum, tit. 2. sect. 4. Sed Byzantino Imperio labente, ita hæc disciplina ecclesiastica paulatim collabi cœpit; siquidem Phranzes, qui Constantinopoli debebat cum urbs à Mahomete II. expugnata est, lib. 1. historie, se à Sanctimoniali Thomaidæ, fœminâ vitæ integritate clarissimâ, de sacro fonte susceptum fuisse narrat. At cum in rebus humanis multa occurrant, quæ ut nec prævisa, nec præmeditata eveniunt; ita iis non aliâ, quàm necessitatis lege prospiciendum est, atque consulendum. Monachus aliquis,

aut monialis fortè fortunâ expositum infantem necdum baptizatum offendit; an & hunc mifellum offerre, & in baptismo suscipere non licebit? Respondet Sanctus Augustinus epist. 23. ad Bonifacium Episcopum, aliquando quos crudeliter parentes exposuerunt nutriendos à quibuslibet, nonnunquam à sacris virginibus colligi, & ab eis offerri in baptismo; quæ certè proprios filios non habuerunt ullos, nec habere disponunt. Probat Vicecomes lib. 1. de ritibus baptismi. cap. 33. Theophilus tom. 12. fol. 301. Sanchez lib. 6. summa, cap. 6. num. 42. Valentia 3. p. disp. 4. q. 2. punct. 2. & de matrim. lib. 7. disp. 60. num. 11. Sed hodie religiosi, tam mendicantes, quàm alii, licitè suscipiunt infantes in baptismo, ut aliis relatis docet Martinez de Prado tom. 1. de sacram. q. 67. dub. 3.

Nec etiam plures debent adhiberi ad suscipiendos infantes, sed tantum unus aut una, juxta vetus decretum Leonis Pontificis, relatum à Gratiano in cap. non plures 15. de consecr. dist. 4. quæ prohibitio cum postea temporis lapsu inolevisset, trium susceptorum usu recepto, ad Sanctissimæ Triados mysterium indicandum, teste Thoma Valdensi tom. 3. tit. 5. cap. 40. rursus PP. Concil. Metensis eam renovarunt, can. 12. illis verbis: *Nullus suscipiat à fonte infanem, nisi qui apprime signaculum, id est, ad renunciationem diaboli, & professionem catholica fidei tenuerit: & infantes nequaquam duo, vel plures sed unus à fonte baptismatis suscipiat, quia in hujusmodi secta diabolo datur locus, & tanti ministerii reverentia vilescit; nam unus Deus, unum baptisma: unus qui à fonte suscipit, debet esse pater, vel mater infantis.* Aliam tamen rationem hujus prohibitionis assignarunt PP. Concilii Mogunt. ultimi can. 19. his verbis: *Non raro ex impedimentis cognationum spiritualium difficultates, & pericula solent evenire, ad qua cohobenda decernimus, ne cuiquam, sive ex sacro fonte levando, sive ad sacram confirmationem tenendo, plures quàm unum patrinum liceat adhibere.* Quam etiam rationem suis decretis inseruerunt Bonif. VIII. in cap. final. hoc titul. in 6. & Patres Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 2. ubi etiam statuerunt, ut patrinus designetur ab his, quibus incumbit cura Baptismi, aut Confirmationis, & in eorundem defectus à Parocho; & quod si præter designatos alii levant puerum de sacro fonte, non contrahant cognationem ullam: in quo Tridentini decreto revocatur quoad hanc partem textus decisio in d. cap. final. Unde provenit, ut si ulli patrinus non fuerint designati, nullus eo casu levans puerum de fonte cognationem contrahit, quia nullus in eo eventu est verè patrinus secundum normam designatam à Tridentino: ita docuerunt Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 57. num. 12. Merasius eod. tract. disp. 9. q. 9. et si in hoc casu cognationem contrahi ab omnibus tenentibus simul, seu successivè, doceant Hentiquez lib. 12. summa, cap. 21. Caspar Hurtado de matrim. disp. 18. difficult. 4. num. 15. Deinde si plures patrinus designentur, quàm conceduntur à Tridentino, nullus eorum contrahet cognationem, eo quod nullus videtur exercere legitime officium susceptoris, seu patrinus, utpote non servatâ formâ Tridentini, ut tenent Suarez de sacram. q. 68. art. 8. Antonius Perez de matrim. disp. 29. sect. 5.

Deinde sciendum est, ex hac susceptione patrinorum

17.
De num.
ro patrinorum.

8.

Decognatio
tione spiri-
tuali.

trinorum catechismi, baptisimi, & confirmationis, oriri cum ipso suscepto, & eorum parentibus quamdam spirituales proximam, *cap. 1. 30. q. 3.* seu generationem. *cap. qui spiritualis 30. q. 4.* quæ sapius vocatur compaternitas, *cap. de eo 5. 30. q. 1.* seu cognatio spiritualis, *cap. post uxoris 30. q. 4. in presenti titul.* tam in hoc volumine, quam *lib. 6.* ad instar cognationis carnalis ex commixione sanguinis provenientis, *cap. 1. 35. q. 2. l. 1. ff. unde cognati;* vel cognationis illius, quæ contrahitur per adoptionem, *cap. 6. 3. q. 3. cap. unic. infra, ut proximo.* Dicitur hæc cognatio major carnali in Synodo Trullana, *cap. 53.* namque in sacramentis baptisimi, & confirmationis reperitur quædam similitudo generationis naturalis; & ideo Ecclesia voluit propinquitatem in eis assignare: non tamen eadem cognatio nascitur ex Sacramento poenitentiae inter poenitentem, & sacerdotem confessarium, licet sapius ipse filius spiritualis, confessarii que spirituales patres dicantur: quare apud Græcos qui confessionibus præerant, dicebantur patres spirituales, ut patet ex Athanasio Patriarcha CP. *epist. ad Episcop. proficiscentes ad suas dioceses:* & in iure Græco Romano *responf. 2.* & in liturgia D. Chryostomi extat precatio pro spirituali nostro patre, qui monachus & sacerdos est; nam lato modo ille dicitur spiritualis pater, sicut apud Optatum Milevitanum *lib. 1. de schism. Donatist.* Ille qui mitram, hoc est capitis indumentum muliebri moniali imposuit, ejus pater dicitur, ibi: *Memoratus Felix inter crimina, & famora sua nefanda ab eo comprehensa, puellam, cui mitram ipse imposuerat, quæ paulo ante pater vocabatur nefarie incestare minime dubitavit.* Quo modo accipiendus est textus in *cap. omnes 30. q. 1.* ubi docetur: *Omnes, quos in poenitentia suscipimus, ut nostros esse spirituales filios, sicut eos, quos nobis suscipientibus, vel baptizantibus unda sacri baptismatis regenerant.* Nam Symmachus Papa in eo textu non agit de vera & propria cognatione spirituali, quæ aliàs impedit & dirimit matrimonium, non solum respectu sacerdotis, qui illud contrahendi est incapax; sed neque respectu filiorum ejus, qui præcise dubio possunt ducere illam, quam pater in Sacramento poenitentiae audivit. Agit itaque Symmachus de quadam spirituali filiatione, quæ datur inter sacerdotem, & illam, quam in confessione audivit, ad quamdam similitudinem illius, quæ contrahitur inter baptizatum, & baptizantem, atque in baptismo tenentem, ut proinde Pontifex ostendat gravem nefas committere, severeque puniendum esse sacerdotem, qui turpiter se commiscuit cum fœmina, cujus peccata in confessione audivit, & quam loco filie spiritualis habere debet: sicut illam, quam baptizavit, aut de baptisimi fonte levavit; ad hoc enim dumtaxat similitudinem utriusque filiationis Symmachus considerat in *d. cap. omnes*, post Sylvestrum Pontificem, cujus auctoritatem refert; & tandem resolvit, sacerdotem propter hoc delictum non solum dignitatis honorem amittere, verum etiam perpetuam poenitentiam esse mancipandum. In cuius doctrinæ confirmationem adducit Gratianus duplicem Cœlestini constitutionem in *cap. si quis sacerdos 9. cap. non debet, final. ead. 30. q. 1.* ubi docetur, quod si sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit, grave adulterium admittere, & deponitio esse puniendum: non tamen inde

inferas, ut fecit Gallegos in tract. de cognat. spirit. *cap. 10. num. 3.* eo casu sacerdotem in celum committere, & adulterium, *ex d. cap. si quis;* nam verius est, confessarium, qui filiam confessionis carnaliter cognovit, non committere peccatum incestus; nam hoc dumtaxat committitur cum consanguinea, vel cognata, cognatio autem vera, & propria spiritualis in hoc casu non datur, sed tantum analogica, vel similitudinaria, *ex d. cap. omnes:* probat Theophilus *tom. 15. p. 1. punct. 2. fol. 111.* Ritè tamen hujusmodi sacerdotes appellari Patres, probat idem Theophilus *tom. 11. tract. de paternitate spirituali.* Nec etiam eo casu adulterium committitur, nam hoc tantum datur, quando luxuriose peccantes, vel alter coram obstricti sunt matrimonii vinculo, *cap. quia circa, de bigamis.* Nec contrarium probat textus in *d. cap. si quis sacerdos;* quia non loquitur de vero & proprio adulterio, sed de similitudinario, propterea quod presbyter per ordinum susceptionem, quasi spirituale conjugium cum Ecclesia contrahere videtur, *cap. Cœnonanensem, 65. distinct. argumento capitis qui Christo 10. 27. q. 1.* Verumtamen peccatum hoc continere circumstantiam notabiliter aggravantem, cum sit contra reverentiam debitam Sacramento poenitentiae, docent Agidius de sacram. *disp. 32. dub. 2. num. 23.* Filiucius *tract. 10. p. 2. cap. 5. q. 5. num. 287.* Diana *1. p. tract. 7. resol. 12. & 2. p. tract. 17. resol. 11.* Basil *lib. 7. de matrim. cap. 38.* Trullench. *cod. tract. lib. 7. cap. 9. dub. 8.* atque ideo necessariò esse in confessione explicandam, juxta sententiam eorum, qui asserunt, circumstantias notabiliter aggravantes explicari in confessione oportere, licet contrarium defendat Vasquez *tom. 4. de poen. q. 71. art. 1. dub. 2. num. 20.* Joannes Sanchez in *select. disp. 11. num. 5.* Bonac. de sacramentis *disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. § 3. num. 9.* Quando autem confessarius in ipso actu confessionis Sacramento abutens fœminam sollicitavit, etsi opere non compleverit, tanquam malè sentiens de Sacramento, punitur per Inquisitores hæreticæ pravitatis, ut latè probant Acunna, Sousa, Freitas, & Transmira in *tract. de confess. sollicit.* Joannes Sanchez in *select. eod. tract. Carena de offic. Inquisit. p. 2. tit. 6. per totum.* Paramus de *orig. Inquisit. lib. 3. q. 10.* Decianus *tom. 1. erim. lib. 5. cap. 23.* P. Molina *tract. 5. de justitia, disp. 28. num. 19.* Fagundez in *5. præcepta, 2. p. lib. 4. cap. 31.* P. Mendo in *stat. dissert. 1. q. 7. cum sequentibus.* Prado *Theolog. moral. cap. 10. per totum.* Ex aliis ergo sacramentis, exceptis baptismo & confirmatione hæc cognatio non oritur Ratio est, quia reliqua sacramenta conferunt quidem esse spirituale sed non per modum generationis; at illa duo conferuntur ad modum generationis.

Deinde sciendum est, ex cognatione spirituali orta ex susceptione baptisimi, vel confirmati, nasci impedimentum impediens, ac dirimens matrimonium inter ipsos baptizantem & baptizatum; confirmantem & confirmatum; susceptores ipsos, & patres ipsius baptisimi, & confirmati; inter ipsos baptizatum, & confirmatum, filiosque baptizantis, & confirmantis, & filios susceptorum, à jure ecclesiastico introductum in canonicis supra pro illustratione conclusionis adductis; nec contrarium probatur in *cap. non oportet 30. q. 3.* nam illa Zachariæ Pontificis verba: *Non oportet filiam, quam de sacro fonte susceperit, aliquando filio suo in matrimonium tradere, quia in divina*

9.
De hoc im-
pedimento
cognati-
onis.

divina sententia germani esse invenitur; minime negant impedimentum cognationis spiritualis provenire à jure ecclesiastico, licet fundamentum habeat in lege divina. Non tamen omitendum est, sententiam, quam citant Zacharias, & Deusdedit in d. cap. non oportet. reperiri in legibus Longobard. supra pro illustratione conclusionis transcriptis, & eam sententiam dixisse legem divinam Cœlestium III. in cap. 3. hoc titul. in 2. collect. ibi: *Cum Zacharias, & Deusdedit Romani Pontifices talem copulam decernerent separandam, utpote ubi cognatio spiritualis minime esse dubitatur, maxime inter eos, per quos compaternitas contrahitur, per quam in lege divina germani esse dicuntur.* An verò Pontifices respexissent ad dictam legem Luitprandi Regis Longobard. alii judicent. Manet ergo hoc impedimentum esse tantum juris humani ecclesiastici, ut docuerunt Sylvester in summa, verbo Matrimonium 8. q. 7. Covarr. de matrim. 2. p. cap. 6. §. 4. Sanchez eod. tract. lib. 7. disp. 54. num. 3. Hujus autem impedimenti originem ad Sanctos Apostolos reulit Origenes; nam explicans illud Pauli ad Romanos 16. Lucius, & Jason, & Sosipater cognati mei, ait; *hanc cognationem, vel consanguinitatem arbitror esse ex baptismo contractam.* Animadvertendum tamen est, hanc Origenis opinionem absolutam non esse, verum ex probabili conjectura profectam, sicut ejus verbum arbitror, aperte demonstrat; nam in ejus actis, & canonibus nulla reperitur mentio hujus cognationis; esse tamen in Ecclesia valde antiquam, constat ex canone 21. Concil. Nicani, supra relato, ex quibus inferitur, infidelem, sive baptizantem, sive tenentem in baptismo, seu confirmatione, nullam contrahere cognationem; & ita infidelem postea baptizatum, posse matrimonium cum ipsa puella à se baptizata, vel suscepta contrahere, ut latè probat Joannes Sanchez in select. disp. 4. per tot. Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 60. Coninch. disp. 32. num. 25. Perez eod. tract. disp. 32. num. 25. quamvis respectu baptizantis contrarium defendant Sotus in 4. distinct. 4. q. unic. art. 5. column. penult. Henriquez de matrim. cap. 3. §. 4. Idem dicendum est, si quis suscipiat, vel baptizet filium infidelium; nam cum ejus parentibus nullam cognationem contrahit, ut docet Layman de baptismo p. 3. cap. 8. Similiter si patrinus non habeat usum rationis, non contrahit cognationem hanc, quia levatio, seu susceptio debet esse actus humanus; non est autem opus quod respondeat, l. 8. tit. 4. part. 1. Sanchez ubi supra. disp. 56. num. 10. qui disp. sequenti, num. 7. probat, non oriri hanc cognationem, si error detur in levando, ex cap. si vir 2. hoc titul. Rursus si quis fuerit patrinus per procuratorem, neuter fiet cognatus, quia ad hanc cognationem contrahendam actio personalis requiritur tangendi, aut levandi baptizatum; pluribus relatis Sanchez disp. 59. num. 4. & in ipso procuratore deficit intentio exercendi munus susceptoris; contrarium in mandante tuentur alii, quos refert, & sequitur Basil. lib. 7. de matrim. cap. 39. num. 10.

10.
De personis
ad quas extenditur
hæc cognatio.

Superest ut de personis, ad quas hæc cognatio spiritualis extenditur, agamus; & sciendum est, jure communi attentio triplicem fuisse lineam, paternitatem videlicet, compaternitatem, & fraternitatem. Paternitas est cognatio spiritualis inter baptizantem & baptizatum, & inter con-

firmantem & confirmatum; & similiter inter patrinum baptizati vel confirmati, & baptizatum & confirmatum, cap. de eo 30. q. 1. c. diligere 30. q. 3. eaque duplex erat, directa scilicet, & indirecta: directam contrahebat baptizans, vel suscipiens cum baptizato, qui filius spiritualis dicitur, d. cap. omnes, cum similibus. Indirecta contrahebatur cum uxore patris, modò ante susceptionem cognita esset, cap. cum inter, hoc titul. in 6. Basil. lib. 7. de matrim. cap. 39. num. 3. Compaternitas est cognatio spiritualis inter naturales patres baptizati, vel confirmati, & baptizantem, vel confirmantem; & patrinus baptismi, vel confirmationis, atque ita parentes baptizati, vel confirmati erant compatres baptizantis vel confirmantis, & patrinorum, cap. pervenit 30. q. 1. cap. 1. cap. 3. cum duobus sequent. 30. q. 3. de qua, tam directa, quam indirecta, egi in cap. 4. hoc titul. Fratritatem quæ datur inter baptizatum, vel confirmatum ex una parte, & filios naturales baptizantis vel confirmantis, & patrinorum ex altera, quomodo procederet, exposui in cap. 1. hoc titul. inter ipsos autem patros non contrahitur hæc cognatio, cap. quod autem 30. q. 4. quomodo exponendus est textus in cap. final. 30. q. 3. Hanc autem cognationem memoratas personas jure communi afficientem Synodus Tridentina sess. 24. de reformat. matrim. cap. 2. iustis de causis restrinxit, & corréctavit, statuens, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta sacrorum canonum statuta; vel ad summum unus, vel una baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, & baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, necnon inter baptizantem & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Itaque post Tridentinum duplex dumtaxat manet spiritualis cognationis species, paternitas scilicet, & compaternitas; eademque directa, nempe paternitas inter baptizantem, patrisq; cum ipsomet baptizato; compaternitas inter eosdem baptizantem, & patris cum patre & matre baptizati. Cujus decreti dispositio æquè militat in cognatione orta ex confirmatione, ut docetur in cap. 2. vers. ea quoque; præterquam quod in confirmatione adhibendus est unus tantum patrinus, ex d. cap. final. hoc titul. lib. 6. An verò standum sit juris communis dispositioni in his provinciis, ubi Concil. Trident. receptum non est, latè exponit Zypæus lib. 4. consult. de jure canon. consult. unica.

His suppositis ratio propter quam inter personas supra relatas, per sacros canones inducta fuit hæc cognatio spiritualis impediens, & dirimens matrimonium, provenit ex eo; nam per baptismum adoptio spiritualis celebratur, ut scribit Salonius Episcopus Viennensis, his verbis: *In sacro baptismo omnes Christiani filii Dei efficiuntur, & fratres Domini nostri Jesu Christi: ille solus proprius, & naturalis filius, ceteri omnes sunt adoptivi.* Et D. Chryostomus lib. 3. de sacerdot. ait: *Sunt aliqui partus in baptismo, & spirituales propagines.* Nec mirum cur baptismus vocetur adoptio, quia sicut per adoptionem civilem mutantur genus, familia, & conditio, l. si paterfamilias, ff. de adopt. ita per hanc spirituale homo novus renascitur; immò, ut ait Nazianzenus orat. 26. *Alius nobis mundus est, omnibus rebus, quæ oculis cernuntur, longè sublimior, ac durior; patria autem superna Hierusalem, quam nullus*

11.
Traditur
ratio hujus
impedimenti.

Anno-

Antiochus obsidione cinget, nec spem habebit ut ditioni, atque imperio subiciat. Et ita filia per baptismum fieri dicitur lib. 25. Basilic. cap. 27. & apud Harmenopolim lib. 4. promptuarii, tit. 6. §. 18. obsevat Meril. lib. 3. obs. cap. 40. Sicut ergo ex adoptione nascitur cognatio legalis impedit matrimonium, & dirimens, cap. unic. infra, tit. 1. Ità etiam ex adoptione spirituali provenit cognatio spiritualis, quæ impedit, & dirimit matrimonium, ut azebat Athanasius CP. Patriarcha epistol. 5. ibi: In conjugio caveatur pueritia, propinquitas sanguinis, adoptio, & susceptio in baptismo. Et Gregorius Nazianz. epist. 95. ait: Quod hæc cognatio est major cognatione corporali. Quod etiam firmarunt PP. sexta Synodi in c. 53. immò apud ipsos Græcos ita diffundebatur cognatio hæc spiritualis ad gradus, sicut cognatio carnalis, ut constat ex d. lib. 28. Basilic. tit. 5. c. 27. & ex lib. 5. juris Oriental. ubi in Synodo, quæ habita fuit sub Nicolao Patriarcha Constantinop. ita definitum fuit. Sed eos rectè reprehendunt Balsamon in d. can. 53. Cujac. in presenti, eandemque prohibitionem observant Moscovitæ, seu Rutheni, ut ex Sigismundo probat P. Gregorius lib. 9. syntagm. cap. 11. num. 18. ergo cum ex sacramentis Baptismi, & Confirmationis nascatur cognatio spiritualis, ad exemplum cognationis carnalis, seu legalis, sicut ob eam impeditur matrimonium, ac dirimitur, ita ob istam.

122
Difficilis
dubitandi
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, nam ut probavi in d. cap. cum inhibito, de clandest. despons. licet Ecclesia circa Sacramenta non possit aliquid mutare ex forma, materia, seu mini-

stris eorum; tamen in sacramento matrimonii, cum habeat principium à contractu, potest justis ex causis inhabilitare materiam, ut isti, vel illi contrahere matrimonium non possint, ut docuerunt omnes de impedimentis matrimonii agentes. Nec hunc morem adhibendi patris in baptismo, quem valde impugnant Magdeburg. Anabaptistæ, & superfluum censuerunt Molinæus, Gentilis, & Duarenus supracitati, rejicere debemus, quia Dominus noster eos susceperunt non adhibuit: nam cum Redemptor noster non baptizaretur ut regeneraretur, ipse pædagogus, tanquam parvulus, non indigebat, nec fidei ductore, aut fidejussore, ut Catechumenus. Nec obstat æquiparatio, quam fecimus de generatione naturali; nam licet ad istam non requiratur necessario aliquid tertium præter principium activum, & passivum, tamen ad faciliorem partus editionem, atque ad convenientem partus educationem desiderantur nutrix, & pædagogus, quorum vicem sustinet in baptismo patris, qui de sacro fonte levat baptizatum; atque idcirco convenienter in baptismo adhibetur patris, secundum antiquam Ecclesiæ consuetudinem, quamvis non sit necessarius ad valorem sacramenti, ut notavit Turriseremata in cap. in catechismo, de consecrat. dist. 4. Nec obstat ultimum augmentum ipsius dubitandi rationis; nam licet inter omnes fideles detur quædam lata cognatio spiritualis, seu fraternitas; tamen in ea non militant rationes supra expensæ, ex quibus præsens cognatio spiritualis impedit matrimonium inter personas supra enumeratas, ut docuit Bellar. de matr. lib. 1. cap. 30.

TITULUS XII.

De cognatione legali.

CAPUT I.

Nicolaus (a) ad Consulta Bulgarorum.

SI qua per adoptionem mihi (b) soror esse ceperit, quandiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiæ consistere non possunt.

NOTÆ.

1. (a) **N**icolaus.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. unic. & ex ipso Pontifice citatur à Carnotensi textus hic p. 9. Decret. capite 34. Sanctus Nicolaus I. electus in Pontificem die 24. Aprilis anni 858. plura præclara gessit toto sui Pontificatus tempore, præcipuè ejus anno 9. Christi autem 866. cum Michaël Bulgarorum Rex fidem Catholicam amplecteretur, & cum majori regni sui parte baptizatus esset, non solum Legatos statim ad eum misit, verum & super diversis rebus ab eis consultus perdocta responsa dedit, D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

quæ sub titulo, *Responsa ad consulta Bulgarorum*, extant tom. 6. Concil. & prodierunt Antverpiæ operà & studio Francisci Turriani, inter quæ referuntur verba in presenti à Raymundo transcripta; constat enim ex responso Demetrii Comatheni Bulgaria Archiepiscopi, lib. 5. juris Orientalis, apud Bulgaros illum errorem invaluisse aliquando, ut crederent fraternitatem ex sola adoptione nullam esse, atque adeò nullum prorsus inde impedimentum posse nuptiis afferri; autoritatemque suo errori adstruebant ex l. nec apud. 7. C. de heredib. instit. in qua non negant Imperatores, fratrem posse per adoptionem fieri, si quis